

Regelrådet är ett särskilt beslutsorgan inom Tillväxtverket vars ledamöter utses av regeringen. Regelrådet ansvarar för sina egna beslut. Regelrådets uppgifter är att granska och yttra sig över kvaliteten på konsekvensutredningar till författningsförslag som kan få effekter av betydelse för företag.

Finansdepartementet

Yttrande över promemorian Likvärdiga krav på mål och riktlinjer för alla utförare av kommunal verksamhet

Regelrådets ställningstagande

Regelrådet finner att konsekvensutredningen uppfyller kraven i 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Innehållet i förslaget

I promemorian föreslås att det program med mål och riktlinjer som fullmäktige ska besluta enligt 5 kap. 3 § kommunallagen (2017:725) för sådana kommunala angelägenheter som utförs av privata utförare ska gälla såväl privata utförare som verksamhet som bedrivs av kommuner och regioner i egen regi.

Lagändringen föreslås träda i kraft den 1 januari 2024.

Skälen för Regelrådets ställningstagande

Bakgrund och syfte med förslaget

I remissen anges att fullmäktige i kommuner och regioner enligt 5 kap. 3 § kommunallagen (2017:725) ska anta ett program med mål och riktlinjer för sådana kommunala angelägenheter som utförs av privata utförare. Det uppges vidare att fullmäktiges mål och riktlinjer ska vara angivna i programmet, samt hur de ska följas upp och hur allmänhetens insyn ska tillgodoses. Det uppges att programmet ska antas för varje mandatperiod. Bestämmelserna anges ska förtydliga kommunernas och regionernas ansvar att systematiskt följa upp och kontrollera privata utförarens verksamhet (prop. 2013/14:118 s. 51), i syfte att säkerställa likvärdiga villkor för kommunal verksamhet som utförs av privata utförare och verksamhet som bedrivs av kommuner och regioner i egen regi.

Det anges vidare att med privata utförare avses enligt 10 kap. 7 § kommunallagen en juridisk person eller en enskild individ som har hand om skötseln av en kommunal angelägenhet enligt 10 kap. 1 §. En privat utförare uppges kunna vara exempelvis ett aktieföretag, ett handelsbolag, en ekonomisk förening, en ideell förening eller en fysisk person. Även idéburna organisationer och kooperativa föreningar uppges omfattas av lagens definition av privata utförare. Det anges däremot inte kunna vara ett kommunalt företag, dvs. ett hel- eller delägt kommunalt bolag, eller en sådan stiftelse eller förening som avses i 10 kap. 6 §. Detta eftersom enskilda huvudmän för fristående skolor får sitt godkännande av Statens skolinspektion och inte ingår något avtal med kommunen enligt 10 kap. 1 § kommunallagen. De

anges därmed inte vara privata utförare i kommunallagens mening (prop. 2016/17:171 s. 421).

Den nuvarande bestämmelsen om uppföljning och kontroll av privata utförare anges bygga på ett förslag som Utredningen om en kommunallag för framtiden lämnade i sitt delbetänkande Privata utförare – kontroll och insyn (SOU 2013:53 s. 121). Förslagsställaren anger att det enligt utredningen fanns mycket som talade för att den verksamhet som kommuner och regioner bedriver i egen regi, men som skulle kunna lämnas över till privata utförare, så långt som möjligt ska följas upp och även i övrigt behandlas på ett likvärdigt sätt som den verksamhet som bedrivs av privata utförare. Utredningen uppges dock inte ha föreslagit att den nya regleringen skulle omfatta verksamhet som bedrivs av kommuner och regioner i egen regi, eftersom det ansågs ligga utanför utredningens uppdrag.

I remissen redogörs att utredningens slutbetänkande remissbehandlades där en majoritet av remissinstanserna antingen tillstyrkte eller inte hade något att invända mot utredningens förslag.

Vidare uppges att den dåvarande regeringen valde att inte gå vidare med utredningens förslag. Regeringen anförde då bland annat att kommuner och regioner redan med den nuvarande lagstiftningen har goda möjligheter att utöva kontroll och uppföljning inom verksamhet som bedrivs i egen regi, samt att kommuners och regioners medlemmar har rätt att förvänta sig att det ska finnas fungerande rutiner för uppföljning, oavsett om det rör sig om verksamhet som bedrivs i egen regi eller av privata utförare (prop. 2016/17:171 s. 171 f.).

Regelrådet finner redovisningen av förslagets bakgrund och syfte godtagbar.

Alternativa lösningar och effekter av om ingen reglering kommer till stånd

I promemorian beskrivs att en alternativ lösning för att uppnå likvärdiga villkor skulle kunna vara att ta bort kravet på program i 5 kap. 3 § kommunallagen (avsnitt 3). Detta uppges dock bedömts inte lämpligt eftersom det skulle innebära minskade möjligheter till ett strategiskt arbete med uppföljning och kontroll av verksamhet som bedrivs av privata utförare.

Det uppges också att kravet på att anta ett program visserligen inte i sig innebär några krav på den verksamhet som bedrivs. Kravet på ett program uppges dock säkerställa att fullmäktige behöver ta ställning till vilka mål och riktlinjer som, utöver författningskrav, ska ställas upp och hur måluppfyllelsen ska följas upp. Mot denna bakgrund bedömer förslagsställaren att en utökning av programmets tillämpning framstår som en mer ändamålsenlig väg för att uppnå likvärdiga villkor.

Regelrådet finner redovisningen av alternativa lösningar och effekter av om ingen reglering kommer till stånd godtagbar.

Förslagets överensstämmelse med EU-rätten

Det anges att förslaget bedöms vara förenligt med EU-rätten.

Regelrådet finner redovisningen av förslagets överensstämmelse med EU-rätten godtagbar.

Särskild hänsyn till tidpunkt för ikraftträdande och behov av speciella informationsinsatser

I konsekvensutredningen anges att förslagsställaren bedömer att det är angeläget att den nya regleringen kan träda i kraft så snart som möjligt. Det framhålls också att det är viktigt att kommunerna och regionerna ges tid att anpassa sig efter den nya regleringen. Det föreslås därför att den föreslagna ändringen bör träda i kraft den 1 januari 2024.

Förslagsställaren bedömer att det inte finns något behov av övergångsbestämmelser.'

Regelrådet gör följande bedömning. I och med att remissen innehåller förslag till lag som efter remissbehandling även måste behandlas av riksdag verkar det som att den återstående tiden som berörda verksamheter har att anpassa sig till den nya lagen bli tämligen begränsad. I det här ärendet medför förslagen dock inte några negativa konsekvenser för berörda företag, exempelvis ökade administrativa kostnader, men detta kan vara överväganden som är värda att redovisa för framtida ärenden.

Regelrådet finner redovisningen av särskild hänsyn till tidpunkt för ikraftträdande och behov av speciella informationsinsatser godtagbar.

Berörda företag utifrån antal, storlek och bransch

Remissen saknar redovisning av vilka, om några, företag som påverkas av förslagen i promemorian.

Regelrådet gör följande bedömning. Det hade förbättrat konsekvensutredningens kvalitet om det fanns en övergripande beskrivning av berörda företag. Då förslaget i promemorian i första hand påverkar kommunal verksamhet kan utebliven redovisning dock godtas i detta ärende.

Regelrådet finner redovisningen av berörda företag utifrån antal, storlek och bransch godtagbar.

Påverkan på berörda företags kostnader, tidsåtgång och verksamhet

Konsekvensutredningen innehåller ingen redovisning avseende förslagets påverkan på berörda företags kostnader, tidsåtgång och verksamhet.

Regelrådet gör följande bedömning. I nära alla ärenden kräver Regelrådet åtminstone någon slags redovisning av om förslagen medför påverkan på berörda företags kostnader eller verksamhet, även om sådan påverkan är liten eller obefintlig ska detta kommenteras. Men, då förslaget i första hand påverkar kommunal verksamhet kan utebliven redovisning godtas också i denna del.

Regelrådet finner redovisningen av förslagets kostnader, tidsåtgång och verksamhet godtagbar.

Påverkan på konkurrensförhållandena för berörda företag

Det uppges att förslaget innebär en ökad transparens i den kommunala verksamheten. Detta anges kunna leda till förbättrade konkurrensförutsättningar för företag som tillhandahåller vård, omsorg med mera.

Det anges också att för att regleringen ska vara konkurrensneutral behöver den endast omfatta sådana angelägenheter som i någon del faktiskt har lämnats över till privata utförare enligt 10 kap. 1 § kommunallagen.

Regelrådet gör följande bedömning. Det framstår som att förslaget lär medföra att konkurrensförhållandena mellan privata och offentliga utförare kommer att bli mer likartade.

Regelrådet finner redovisningen förslagets påverkan på konkurrensförhållandena för berörda företag godtagbar.

Regleringens påverkan på företagen i andra avseenden

I remissen anges att förslaget inte bedöms ha någon effekt av betydelse för brottsligheten och det brottsförebyggande arbetet, för sysselsättningen och offentlig service i olika delar av landet, för jämställdheten mellan kvinnor och män eller för möjligheten att nå de integrationspolitiska målen.

Regelrådet finner redovisningen förslagets påverkan på företagen i andra avseenden godtagbar.

Särskilda hänsyn till små företag vid reglernas utformning

Det anges att förslaget inte bedöms ha någon betydelse för små företags arbetsförutsättningar, konkurrensförmåga eller villkor i övrigt i förhållande till större företags.

Regelrådet finner redovisningen av särskild hänsyn till små företag vid reglernas utformning godtagbar.

Sammantagen bedömning

I promemorian föreslås att det program med mål och riktlinjer som fullmäktige ska besluta enligt 5 kap. 3 § kommunallagen (2017:725) för sådana kommunala angelägenheter som utförs av privata utförare ska gälla såväl privata utförare som verksamhet som bedrivs av kommuner och regioner i egen regi. Syftet med förslaget uppges vara att det ska råda likvärdiga villkor för privata utförare och kommuner och regioner i verksamheter där skötseln av en kommunal angelägenhet lämnats över till privata utförare.

Förslaget i promemorian medför i första hand konsekvenser för den kommunala verksamheten, även om förslagsställaren framhåller att konsekvenserna väntas bli begränsade. Förslaget lär också få positiva effekter för privata utförares konkurrensmöjligheter gentemot verksamheter som bedrivs i kommuner och regioners regi.

Regelrådet kan konstatera att alla delaspekter bedömts godtagbart redovisade. Även om konsekvensutredningen är begränsad och Regelrådet i de flesta ärenden kräver en mer detaljerad redovisning är det Regelrådets mening att konsekvensutredningen är tillräcklig med tanke på förslagets begränsade direkta företagseffekter. Det hade bidragit till konsekvensutredningens kvalitet om förslagsställaren resonerat kring förslagets effekter på längre sikt.

Regelrådet finner därför att konsekvensutredningen uppfyller kraven i 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Stöd till regelgivare i konsekvensutredningsarbetet finns i [Tillväxtverkets handledning för konsekvensutredning](#).

Regelrådet behandlade ärendet vid sammanträde den 14 juni 2023.

I beslutet deltog: Lennart Renbjer, ordförande, Helena Fond, Hans Peter Larsson och Lars Silver.

Ärendet föredrogs av: Stig-Dennis Nyström.



Lennart Renbjer
Ordförande



Stig-Dennis Nyström
Föredragande